

МОТИВИ

КЪМ

Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа

Предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа е изготвен във връзка с необходимостта от въвеждане в националното законодателство на разпоредбите на Директива (ЕС) 2017/164 на Комисията от 31 януари 2017 година за установяване на четвърти списък с индикативни гранични стойности на професионална експозиция съгласно Директива 98/24/ЕО на Съвета и за изменение на Директиви 91/322/ЕИО, 2000/39/ЕО и 2009/161/ЕС на Комисията.

Посоченият проект е залегнал и като мярка № 123 (Работна група № 13 „ Социална политика и заетост“) по Плана за действие за 2018 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с Решение № 43 на Министерския съвет от 2018 година, със срок за транспониране 21 август 2018 г.

Директива (ЕС) 2017/164 въвежда пределни нива на експозиция за 31 химични агента. Тези нива - индикативни гранични стойности на професионална експозиция (ИГСПЕ) се основават на здравни критерии и стойности, които Научния комитет за граничните стойности на професионална експозиция на химични агенти (НКГСПЕ), създаден с Решение 2014/113/ЕС на Комисията, извежда от най-новите научни данни, които са на разположение, и са приети от Комисията при отчитане на наличните техники за измерване. Те представляват пределните нива на експозиция, под които, като цяло, не се очакват вредни последици от конкретния химичен агент след краткотрайна или ежедневна експозиция в течение на трудовия живот. Тези стойности са предназначени да бъдат в помощ на работодателите при определяне и оценка на рисковете и при прилагане на мерки за превенция и защита на работещите.

Индикативните гранични стойности на професионална експозиция са установени по отношение на претеглена във времето средна стойност за референтен период от осем часа (дългосрочни гранични стойности на експозиция), а за определени химични агенти - по отношение на по-кратки референтни периоди, най-често претеглена във времето средна

стойност за период от петнадесет минути (краткосрочни гранични стойности на експозиция), за да се отчетат последиците от краткосрочната експозиция.

За всеки един химичен агент, за който има установена ИГСПЕ с директивата, се изисква държавите членки да установят национална гранична стойност на професионална експозиция. При установяването ѝ следва да се вземе предвид граничната стойност на Съюза, като се определи и характера на националната гранична стойност в съответствие с действащото национално законодателство и въведена практика.

С цел защита здравето на работещите и осигуряване на най-високо ниво на безопасност на лицата, работещи с опасни химични агенти, което би могло да доведе до различни заболявания на дихателната система, онкологични и др. хронични заболявания, с високо социално-икономическо значение, както за отделния индивид, така и за обществото като цяло, Република България следва последователна политика от 2003 г. до момента за въвеждането на общностните гранични стойности като национални гранични стойности на професионална експозиция.

Въвеждането на посочените гранични стойности се очаква да подобри защитата на здравето на работниците чрез намаляване на професионалната експозиция и да допринесе за намаляване на:

- степента на професионалните рискове;
- размера на загубеното работно време в резултат на отсъствие от работа, поради временна неработоспособност;
- разходите в системата на здравеопазването;
- броя на лицата, напускащи предприятията поради лоша работна среда, или поради преждевременно пенсиониране или инвалидизиране;
- загубеното производствено време, произведената продукция и неизвършените услуги, като следствие от трудова злополука или временна неработоспособност;
- осигурителната и застрахователната тежест и др.

Консултативният комитет за безопасност и здраве на работното място, с който е направена консултация съгласно член 3, параграф 2 от Директива 98/24/ЕО, отбелязва, че има опасения по отношение на техническата осъществимост на предложените ИГСПЕ за азотния моноксид и азотния диоксид в мините с подземен добив и в прокарването на подземни тунели, както и по отношение на въглеродния моноксид в мините с подземен добив. Освен това Комитетът потвърждава, че понастоящем съществуват предизвикателства,

свързани с наличието на методики за измерване, които да могат да се използват за доказване на съответствието с предложената гранична стойност за азотен диоксид в мините с подземен добив и в прокарването на подземни тунели. По тази причина е дадена възможност на държавите членки да ползват преходен период по отношение на прилагането в мините с подземен добив и в прокарването на подземни тунели на граничните стойности, определени в приложението към директивата за азотен монооксид, азотен диоксид и въглероден монооксид. С предложения проект на наредба се предвижда Република България да се възползва от тази възможност в рамките на срока определен в директивата – до 21 август 2023 г.. По време на преходния период ще продължават да се прилагат граничните стойности определени в действащата към момента наредба.

Основната цел на предложения проект е хармонизиране на националното ни законодателство с европейското и осигуряване на по-висока степен на защита на здравето на работещите чрез въвеждане на гранични стойности за професионална експозиция за 31 химични агента. За 10 от тях до момента в националното ни законодателство не е имало въведени гранични стойности за професионална експозиция. За останалите 21 химични агента граничната стойност се променя, като става по-рестриктивна. Част от тези промени са свързани с въвеждане на в пъти по-строги гранични стойности за професионална експозиция от действащите към момента, регламентирани в националното ни законодателство.

Предложеният проект на акт, няма да окаже пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет в текущата и/или в следващите години. Прилагането на нормативния акт не изисква допълнителни финансови и/или други средства, които да бъдат направени от компетентните контролни органи.

Прилагането на европейското право в областта на защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа е възможно да доведе до възникването на известни финансови разходи за икономическите оператори. Тези разходи са свързани с евентуалната необходимост от осигуряване на допълнителни по-високи колективни мерки за защита, индивидуални защитни мерки, включително лични предпазни средства или замяна с безопасен или по-малко опасен процес или химичен агент, или от прилагането на нови технологии и технически решения, с цел намаляване или предотвратяване на риска, предвид факта, че приетите на общностно ниво гранични стойности на експозиция за някои високо рискови химични агенти използвани в индустрията, са в пъти по-рестриктивни от приложимите до момента в Европейския съюз, респ. в Република България.

Като се има предвид, че общностната политика по здраве и безопасност, повишаването на безопасността, хигиената и опазването на здравето на работното място е

цел, която не следва да бъде подчинена на чисто икономически съображения, както и държавната политика за гарантиране на здравно благополучие и високо качество на жимот и труд, която е над индивидуалните интереси на отделната личност, предложения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа транспонира напълно текстовете на Директива (ЕС) 2017/164 на Комисията от 31 януари 2017 година за установяване на четвърти списък с индикативни гранични стойности на професионална експозиция съгласно Директива 98/24/ЕО на Съвета и за изменение на Директиви 91/322/ЕИО, 2000/39/ЕО и 2009/161/ЕС на Комисията.

За съответствието на наредбата с текстовете на директивата е изготвена таблица на съответствието с правото на Европейския съюз.